

PATVIRTINTA
Kretingos rajono Darbėnų gimnazijos
direktoriaus 2026 m. rugsėjo d.
įsakymu Nr. V1-

KRETINGOS RAJONO DARBĖNŲ GIMNAZIJOS PIRMOSIOS PAGALBOS ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Darbėnų gimnazijos pirmosios pagalbos organizavimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) reglamentuoja pirmosios pagalbos organizavimą, teikimą, atsakomybes, pirmosios pagalbos rinkinių priežiūrą ir veiksmus įvykus nelaimingam atsitikimui ar ūmiai pavojingai sveikatos būklei Darbėnų gimnazijoje (toliau – Gimnazija).

2. Tvarkos aprašą įgyvendina Gimnazijos darbuotojai pagal savo kompetenciją, turimas pirmosios pagalbos žinias ir įgūdžius.

3. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 590, Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo gimnazijoje tvarkos aprašu, Lietuvos higienos norma HN 21:2017 ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-450 patvirtintu Švietimo teikėjų, vykdančių ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas, pirmosios pagalbos rinkinio aprašu bei kitais galiojančiais teisės aktais.

4. Pirmoji pagalba – neatidėliotini, tikslingi veiksmai, atliekami nelaimingo atsitikimo ar ūmios sveikatos būklės vietoje iki atvykstant sveikatos priežiūros specialistams, siekiant išsaugoti gyvybę ir sumažinti galimą žalą sveikatai.

II SKYRIUS BENDRIEJI PIRMOSIOS PAGALBOS TEIKIMO ORGANIZAVIMO PRINCIPAI

5. Kilus grėsmei asmens gyvybei arba esant ūmiai pavojingai sveikatos būklei pirmąją pagalbą nedelsdamas pradeda teikti arčiausiai nukentėjusiojo esantis darbuotojas, pirmiausia įvertinęs aplinkos saugumą.

6. Įvertinama nukentėjusiojo sąmonė ir kvėpavimas. Esant grėsmei gyvybei, nedelsiant skambinama bendruoju skubiosios pagalbos telefono numeriu 112 ir vykdomi Bendrojo pagalbos centro bei greitosios medicinos pagalbos specialistų nurodymai.

7. Jei Gimnazijoje tuo metu yra visuomenės sveikatos specialistas, jis informuojamas apie įvykį ir, atvykęs į įvykio vietą, pagal kompetenciją perima arba koordinuoja pirmosios pagalbos teikimą.

8. Nukentėjęs asmuo nepaliekamas vienas. Stebima jo sąmonė, kvėpavimas ir bendra būklė iki atvykstant greitajai medicinos pagalbai.

9. Apie įvykį informuojama Gimnazijos administracija. Jeigu nukentėjęs mokinys yra nepilnametis, kuo skubiau informuojami jo tėvai (globėjai, rūpintojai).

10. Jei nepilnametį mokinį būtina gabenti į sveikatos priežiūros įstaigą ir nepavyksta susisiekti su jo atstovais pagal įstatymą, jį, kai to reikia, lydi Gimnazijos vadovo ar jo įgalioto asmens paskirtas darbuotojas.

11. Kiekvienas Gimnazijos darbuotojas turi žinoti pirmosios pagalbos rinkinių laikymo vietas, telefono numerį 112 ir Gimnazijoje taikomą informavimo apie nelaimingą atsitikimą tvarką.

12. Darbuotojai, kuriems teisės aktai nustato privalomą pirmosios pagalbos mokymą, turi būti jį baigę teisės aktų nustatyta tvarka.

13. Gimnazijos direktoriaus įsakymu paskiriamas asmuo, atsakingas už pirmosios pagalbos rinkinių priežiūrą, papildymą, epinefrino laikymo sąlygų ir tinkamumo vartoti termino kontrolę bei apskaitą.

14. Pirmosios pagalbos teikimas gyvybei pavojingos būklės atveju nėra siejamas su išankstiniu konkretaus darbuotojo paskyrimu: pagalbą pagal savo kompetenciją ir mokymuose įgytas žinias pradeda arčiausiai esantis darbuotojas.

III SKYRIUS

PIRMOJI PAGALBA STIPRIAI KRAUJUOJANT

15. Teikiant pagalbą kraujuojančiam asmeniui, jei įmanoma, mūvimos vienkartinės medicininės pirštinės.

16. Esant išoriniam kraujavimui, kraujuojanti vieta stipriai spaudžiama tvarščiu ar kita švaria medžiaga. Uždėtas ir krauju permirkęs tvarstis nenuimamas – ant jo dedamas papildomas spaudžiamasis tvarstis.

17. Esant gyvybei pavojingam galūnės kraujavimui, kai tiesioginis spaudimas neveiksmingas arba jo taikyti neįmanoma, gali būti naudojamas pirmosios pagalbos rinkinyje esantis turniketas pagal mokymuose įgytas žinias ir ant priemonės pateiktą naudojimo instrukciją. Nedelsiant kviečiama pagalba telefonu 112.

18. Įtarus vidinį kraujavimą (silpnumas, blyškumas, šaltas prakaitas, švaigimas, sąmonės sutrikimas, padažnėjęs kvėpavimas ar kiti sunkios būklės požymiai), nukentėjusysis laikomas ramiai, stebima jo būklė ir kviečiama GMP.

19. Kraujuojant iš nosies, asmuo pasodinamas, galva palenkiamą į priekį, nosies minkštoji dalis suspaudžiama. Jei kraujavimas gausus, užsitęsia ar būklė blogėja, kreipiamasi skubiosios medicinos pagalbos.

IV SKYRIUS

PIRMOJI PAGALBA NETEKUS SĄMONĖS, SUSTOJUS KVĖPAVIMUI, PATYRUS GALVOS AR STUBURO TRAUMĄ

20. Nereaguojančiam asmeniui atveriami kvėpavimo takai ir įvertinama, ar jis kvėpuoja normaliai.

21. Jei asmuo kvėpuoja normaliai, tačiau yra be sąmonės ir nėra aplinkybių, dėl kurių jo judinti negalima, jis paguldomas į stabilią šoninę padėtį ir nuolat stebimas.

22. Jei asmuo nekvėpuoja normaliai, nedelsiant kviečiama pagalba telefonu 112, pradedamas gaivinimas pagal pirmosios pagalbos mokymuose įgytas žinias ir, jei yra, naudojamas automatinis išorinis defibriliatorius (AED), vykdant jo garsinius nurodymus.

23. Įtarus galvos ar stuburo traumą, nukentėjusysis be būtinybės nejudinamas, stabilizuojama jo padėtis ir kviečiama GMP. Gyvybės gelbėjimo veiksmai turi pirmenybę prieš stuburo nejudrumo išlaikymą.

24. Po galvos traumos ypač stebimi sąmonės sutrikimas, stiprėjantis galvos skausmas, vėmimas, neįprastas mieguistumas, traukuliai, galūnių silpnumas ar kiti neurologiniai požymiai; jiems pasireiškus kviečiama GMP.

V SKYRIUS

PIRMOJI PAGALBA ESANT TRAUKULIAMS

25. Traukulių metu saugoma nukentėjusiojo galva ir aplinka pašalinama nuo pavojingų daiktų. Asmens negalima jėga laikyti ar slopinti jo judesius.

26. Į burną nededami jokie daiktai, neduodama gerti ar vartoti vaistų, kol asmuo nėra visiškai atgavęs sąmonės.

27. Pasibaigus traukuliams įvertinamas kvėpavimas. Kvėpuojantis, bet sąmonės neatgavęs asmuo paguldomas į stabilią šoninę padėtį ir stebimas.

28. Skambinama 112, jei traukuliai užsitęsia, kartojasi, asmuo susižalojo, sunkiai kvėpuoja, neatsigauna arba kyla abejonių dėl jo būklės.

VI SKYRIUS

PIRMOJI PAGALBA UŽSPRINGUS

29. Jei užspringęs asmuo gali veiksmingai kosėti ir kalbėti, jis skatinamas kosėti ir stebimas.

30. Jei asmuo negali kalbėti, kvėpuoti ar veiksmingai kosėti, taikomi pirmosios pagalbos mokymuose išmokti suaugusiojo užspringimo šalinimo veiksmai ir kviečiama skubioji pagalba.

31. Jei užspringęs asmuo netenka sąmonės, kviečiama 112 ir pradedamas gaivinimas.

VII SKYRIUS

PIRMOJI PAGALBA SUSIŽEIDUS, PATYRUS LŪŽĮ AR ĮSMIGUS SVETIMKŪNIUI

32. Nedidelės žaizdos uždengiamos steriliu ar švariu tvarščiu. Esant gausiam kraujavimui vadovaujamasi šio Tvarkos aprašo III skyriaus nuostatomis.

33. Įtariant lūžį ar išnirimą, pažeista kūno dalis laikoma ramiai, be reikalo nejudinama ir nebandoma atstatyti į įprastą padėtį. Jei būklė sunki, kviečiama GMP.

34. Į kūną įsmigusio daikto nebandyti ištraukti. Jis stabilizuojamas aplinkui dedant tvarščius, nespaudžiant paties svetimkūnio, ir kviečiama GMP.

35. Į akį patekus cheminei medžiagai, akis nedelsiant gausiai plaunama tekančiu vandeniu, saugant kitą akį. Įstrigusio ar giliai patekusio svetimkūnio savarankiškai šalinti negalima.

36. Jei svetimkūnis pateko į nosį ar ausį ir lengvai nepasišalina, jo negalima stumti giliau ar bandyti šalinti aštriais daiktais; prireikus kreipiamasi į sveikatos priežiūros įstaigą.

VIII SKYRIUS

PIRMOJI PAGALBA NUDEGUS AR PATYRUS ELEKTROS TRAUMĄ

37. Nutraukiamas žalojantis poveikis ir įvertinamas aplinkos saugumas.

38. Terminio nudegimo vieta vėsinama vėsiu tekančiu vandeniu. Nenaudojamas ledas, tepalai ar kitos ne pirmosios pagalbos priemonės. Prie odos prilipę drabužiai neplėšiami.

39. Cheminės medžiagos nuo odos, jei saugu, pašalinamos ir pažeista vieta gausiai plaunama vandeniu; būtina saugoti pagalbą teikiantį asmenį nuo kontakto su chemine medžiaga.

40. Patyrus elektros traumą, nukentėjusiojo negalima liesti, kol nepašalintas elektros srovės poveikis ir neužtikrintas aplinkos saugumas. Nutraukus poveikį įvertinama sąmonė ir kvėpavimas, prireikus pradedamas gaivinimas ir kviečiama GMP.

41. Esant dideliu, giliu, veido, kvėpavimo takų, plaštakų, pėdų, sąnarių ar kitų jautrių sričių nudegimui, taip pat cheminiam ar elektriniam nudegimui, kviečiama GMP arba skubiai kreipiamasi į sveikatos priežiūros įstaigą.

IX SKYRIUS

PIRMOJI PAGALBA PERKAITUS, IŠTIKUS ŠILUMOS POVEIKIUI AR NUŠALUS

42. Perkaitus ar įtariant šilumos išsekimą, asmuo perkeliamas į vėsią vietą, atlaisvinami drabužiai, jis vėsinaamas ir stebimas. Sąmoningam asmeniui galima duoti vandens.

43. Įtarus šilumos smūgį (sąmonės sutrikimas, labai aukšta kūno temperatūra, ryškus silpnumas ar kiti sunkūs simptomai), nedelsiant kviečiama 112 ir pradedamas aktyvus vėsinimas saugiomis priemonėmis.

44. Nušalus ar stipriai sušalus, asmuo perkeliamas į šiltą, sausą vietą, nuimami šlapi ar veržiantys drabužiai ir papuošalai, nukentėjusysis šildomas palaipsniui. Pažeistų vietų negalima trinti, masažuoti ar šildyti tiesiogine stipria šiluma.

45. Esant dideliui nušalimui, sąmonės sutrikimui ar bendram sušalimui, kviečiama GMP.

X SKYRIUS

PIRMOJI PAGALBA IŠTIKUS ŠOKUI IR ANAFILAKSIJAI

46. Šokas – gyvybei pavojinga būklė, galinti pasireikšti po didelio kraujo netekimo, sunkios traumos, infekcijos, alerginės reakcijos ar kitų priežasčių.

47. Įtarus šoką, šalinama galima priežastis, jei tai saugu (pvz., stabdomas kraujavimas), nukentėjusysis laikomas ramiai, apsaugomas nuo atšalimo, stebima jo sąmonė ir kvėpavimas, kviečiama GMP.

48. Anafilaksija – staigi ir sunki alerginė reakcija, galinti pasireikšti kvėpavimo pasunkėjimu, veido, lūpų ar liežuvio tinimu, išplitusiu bėrimu, silpnumu, sąmonės sutrikimu ar kitais greitai progresuojančiais simptomais.

49. Įtarus anafilaksiją, nedelsiant skambinama 112. Jei asmuo turi jam paskirtą epinefrino autoinjektorių, jam padedama jį panaudoti pagal individualų planą ir preparato pakuotės lapelyje pateiktą informaciją.

50. Jei asmuo savo epinefrino neturi, gali būti panaudotas Gimnazijos pirmosios pagalbos rinkinyje esantis epinefrino autoinjektorius, kai pagal galiojantį teisinį reguliavimą nustatoma anafilaksija. Preparatas parenkamas pagal galiojančiame Švietimo teikėjų pirmosios pagalbos rinkinio apraše nustatytus kriterijus ir naudojamas pagal konkretaus preparato pakuotės lapelį bei pirmosios pagalbos mokymuose įgytas žinias.

51. Panaudojus epinefriną, nukentėjusysis nepaliekamas vienas, stebima jo būklė iki atvykstant GMP. Panaudotas autoinjektorius perduodamas GMP darbuotojams, o jei jie jo neperima – Gimnazijos vadovo paskirtam atsakingam asmeniui tinkamai sutvarkyti.

XI SKYRIUS

PIRMOJI PAGALBA APSINUODIJUS

52. Įtarus apsinuodijimą, pirmiausia užtikrinamas pagalbą teikiančio asmens ir nukentėjusiojo saugumas, įvertinama sąmonė ir kvėpavimas.

53. Esant gyvybei pavojingiems simptomams, sąmonės ar kvėpavimo sutrikimui nedelsiant skambinama 112.

54. Jei įmanoma, išsaugoma medžiagos ar produkto pakuotė ir surenkama informacija, kuo, kada ir maždaug kiek galėjo būti apsinuodyta. Vėmimas savavališkai nesukeliamas.

55. Nuodams ar cheminei medžiagai patekus ant odos ar į akis, pažeista vieta gausiai plaunama tekančiu vandeniu, kartu saugant pagalbą teikiantį asmenį nuo užteršimo.

56. Įkvėpus dūmų ar nuodingų dujų, į pavojingą aplinką be tinkamos apsaugos neinama. Jei saugu, nukentėjusysis išvedamas į gryną orą ir kviečiama pagalba.

XII SKYRIUS

PIRMOSIOS PAGALBOS RINKINIAI IR EPINEFRINO PRIEŽIŪRA

57. Gimnazijos pirmosios pagalbos rinkinių sudėtis, skaičius, ženklavimas ir priežiūra turi atitikti galiojantį Švietimo teikėjų pirmosios pagalbos rinkinio aprašą.

58. Pirmosios pagalbos rinkiniai laikomi darbuotojams žinomose, lengvai ir greitai pasiekiamose vietose. Vaistinis preparatas epinefrinas laikomas vaikams nepasiekiamoje, tačiau pirmąją pagalbą teikti apmokytiems asmenims greitai prieinamoje vietoje ir laikantis konkretaus preparato pakuotėje nustatytų laikymo sąlygų.

59. Jei tuo pačiu adresu yra keli pirmosios pagalbos rinkiniai ir epinefrinas laikomas tik viename iš jų, kiti rinkiniai pažymimi nurodant, kuriame rinkinyje epinefrinas yra.

60. Visuomenės sveikatos specialistaskontroliuoja rinkinių komplektaciją, priemonių ir epinefrino tinkamumo vartoti terminus, pakuočių būklę ir laikymo sąlygas bei organizuoja savalaikį papildymą.

61. Gimnazijoje vedamas laisvos formos popierinis arba elektroninis epinefrino apskaitos žurnalas (2 priedas), kuriame registruojami teisės aktuose nustatyti duomenys apie įsigijimą, kiekį, seriją, tinkamumo vartoti terminą, panaudojimą ir perdavimą sunaikinti.

62. Netinkami naudoti ar pasibaigusio tinkamumo vartoti epinefrino autoinjektoriai tvarkomi teisės aktų nustatyta tvarka.

XIII SKYRIUS

NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ REGISTRAVIMAS IR INFORMAVIMAS

63. Suteikus pirmąją pagalbą, apie įvykį informuojama Gimnazijos administracija, o nepilnamečio mokinio atveju – jo tėvai (globėjai, rūpintojai).

64. Nelaimingi atsitikimai ir pirmosios pagalbos suteikimo atvejai registruojami Gimnazijoje nustatyta tvarka, laikantis galiojančių teisės aktų ir asmens duomenų apsaugos reikalavimų.

65. Panaudojus Gimnazijos epinefrino autoinjektorius, panaudojimas papildomai registruojamas epinefrino apskaitos žurnale (2 priedas).

XIV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

66. Gimnazijos darbuotojai su šiuo Tvarkos aprašu supažindinami Gimnazijoje nustatyta tvarka.

67. Tvarkos aprašas peržiūrimas pasikeitus pirmosios pagalbos organizavimą, mokyklų sveikatos saugą ar pirmosios pagalbos rinkinių sudėtį reglamentuojantiems teisės aktams arba nustačius poreikį patikslinti Gimnazijos vidaus procedūras.

68. Klausimai, kurių šis Tvarkos aprašas nereglamentuoja, sprendžiami vadovaujantis galiojančiais Lietuvos Respublikos teisės aktais.

TRUMPAS VEIKSMŲ ALGORITMAS ĮVYKUS ŪMIAI PAVOJINGAI SVEIKATOS BŪKLEI

1. Įvertinti, ar aplinka saugi.
 2. Patikrinti nukentėjusiojo reakciją ir kvėpavimą.
 3. Esant grėsmei gyvybei – nedelsiant skambinti 112.
 4. Pradėti pirmąją pagalbą pagal mokymuose įgytas žinias ir 112 / GMP nurodymus.
 5. Paprašyti kito darbuotojo atnešti pirmosios pagalbos rinkinį ir, jei yra Gimnazijoje, informuoti visuomenės sveikatos specialistą.
 6. Informuoti Gimnazijos administraciją.
 7. Nukentėjusiojo nepalikti vieno ir stebėti jo būklę iki atvykstant GMP.
 8. Jei nukentėjęs mokinys nepilnametis – informuoti tėvus (globėjus, rūpintojus).
 9. Po įvykio atlikti Gimnazijoje nustatytą registravimą.
-

Pirmosios pagalbos organizavimo
tvarkos aprašo
2 priedas

EPINEFRINO APSKAITOS ŽURNALO FORMA

Data	Veiksmas	Preparatas / stiprumas	Serija	Tinka iki	Kiekis	Panaudojimo / išėmimo priežastis	Atsakingas asmuo

Pastaba. Žurnale registruojami galiojančiame Švietimo teikėjų pirmosios pagalbos rinkinio apraše nustatyti privalomi duomenys.

Pirmosios pagalbos organizavimo
tvarkos aprašo
3 priedas

PIRMOSIOS PAGALBOS RINKINIŲ PATIKROS LAPAS

Data	Rinkinio vieta	Komplektacija	Terminai	Ep. laikymo sąlygos / žymėjimas	Tikrinęs asmuo / parašas
